

Wiener Fotografien Walzer

A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára
tiszteltetéssel meghívja Önt és kedves Barátait

2015. március 9-én, hétfőn 14.00 órára
a **Wiener Fotografien Walzer** címmel,
az 1860-as és '70-es évek bécsi műtermi fotográfiáiból
rendezett kiállítás megnyitó ünnepségére
és az azt követő programokra.

Helyszín: Debreceni Egyetem
Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Auszttria Gyűjtemény (Debrecen, Egyetem tér 1.)

A kiállítást megnyitja: *Karácsony Gyöngyi*
a DEENK főigazgatója

Fuvolán közreműködik: *Egey Ervinné és Dr. Lieli Pál*

Előadást tart: *Karl Katschthaler*
a DE Germanisztika Intézetének docense
a DEENK Auszttria Gyűjteményének tudományos tanácsadója

Kerekasztal beszélgetés **Régi fotográfiák büvkörében** címmel

Résztevők: *Nagy Beatrix Julianna, Borda Márton,*
Fodor István, Grégász Miklós

A kiállítás megtekinthető 2015. március 27-ig az Auszttria Gyűjtemény nyitvatartási idejében.

ZGJ 119

Wiener BALL-FIEN

Wäschermarkt-Ball. Kinder-Ball. Touristen-Ball. Militär-Chargen-Ball. Elite-Ball. 5 kr. Tanz.

FOTOGRAFIEREN

Walzer

VON C. M. ZIEHRER.

OPUS 425.

Capellmeister im k. u. k. Inf. Regim. Hoch u. Deutschmeister № 4,
Königl. Rumänischer Hof-Kapellmeister

Eigentum des Verlegers für alle Länder.

Für Streich-Orchester (Stimmen) Pr. 11. 8. 00 kr.
in 5. - Pf.

Engelstein'sches Verlags-Archiv Mit Vorbehalt aller Rechte
WIEN, GUSTAV LEWY

Für Pianoforte zu 2 Händen Pr. 11. 8. 00 kr.
in 5. - Pf.

ZALA MÖR
Budapest, Teréz körút 2.
Használt zeneművek raktára.

Kuk Hofmusikalienhandlung,
I. Petersplatz, 15.

*A kiállítás szervezői köszönetet mondanak
a rendelkezésükre bocsátott képanyagért
a Flickr képmegosztó portálon virtuális közösséget alkotó
magángyűjtőknek:*

*Kristóf Gabriella alias ggaabboo
Mészöly Nóra alias elinor
Nagy Beatrix Julianna alias Csozsi
Borda Márton alias Marczi
Fodor István alias steveke
Torjay Valter alias Valter Torjay
Grégász Miklós alias mikk*

*A kiállítást rendezte: Grégász Miklós,
Filó Krisztina, Fejér Anna*

Gyermekek

G. JAEGERMAYER

Gyerekek kiskutyával
Gustav Jaegermayer, 1860-as évek
Csoszi gyűjteményéből

Julius Gertinger

Wien

Albumnézegetők
Julius Gertinger, 1875
Csoszi gyűjteményéből

Nachherstellung des wertlos seit fast 4 Jahren effectirten. C. Herberth.

Testvérpár
Carl Herberth, 1860-as évek
Csoszi gyűjteményéből

FERD. KÜSS.

Füüportré
Ferd. Küss, 1860-as évek
Csoszi gyűjteményéből

L. Angerer

Rudolf koronaherceg és Gizella főhercegnő
Ludwig Angerer, 1863
Csoszi gyűjteményéből

Lajos(ka)
Ludu. Harmsen, 1870-es évek
Valter Jorjaj gyűjteményéből

Dr. Székely & Massak

Dr. Székely & Massak

Dr. Székely & Massak

hidvégi gróf Nemes Mária, Albert és János
Dr. Székely & Massak, 1870-es évek
Csoszi, mikk és ggaabbon gyűjteményéből

Családok

Család
Franz K. Strezek, 1860-as évek
elínor gyűjteményéből

Báró Joseph von Buschmann és családja
Carl von Jagemann, 1860-as évek első fele
Eggenberg gyűjteményéből

Bécsi család
N. Schlossareck, 1870-es évek
Eggenberg gyűjteményéből

Család 2 gyermekkel
Adolf Ost, 1860-as évek első fele
Csozsi gyűjteményéből

Gróf Berchtold László és családja
Ch. R. Rütke, 1860-as évek
Eggenberg gyűjteményéből

Anya gyermekével

Anya gyermekével
Carl Kroh, 1860-as évek vége
Csozsi gyűjteményéből

Nágel Vilmosné Gábor Augusztia kisláival
A. Schlossarek, 1860-as évek első fele
Csozsi gyűjteményéből

Sötétruhás anya kisláival
R. v. Bohr, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Fiatal anya csodálkozó babával
L. Angerer, 1870 körül
Csozsi gyűjteményéből

Anya gyermekével
Carl von Jagemann, korai 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

bárá Schleinitzné Toldalagi Róza gyermekével
G. Wunsch, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Párok

*Boldog pár
Carl Herberth, 1860-as évek
ggaaboo gyűjteményéből*

*Idős pár színesben
G. Stegmann, 1864
ggaaboo gyűjteményéből*

*Habsburg-Tescheni Mária Terézia Anna főhercegnő és
Fülöp Sándor württembergi herceg
L. Angerer, 1860-as évek
Csorcsa gyűjteményéből*

*gróf Breunner-Enkevoirth Mária és Viktor,
Hohenlohe-Schillingsfürst hercege
Adèle, 1878 után
Csorcsa gyűjteményéből*

*Előkelő magyar pár
L. Angerer - 1860-as évek
ggaaboo gyűjteményéből*

*Waltherburg báró és neje
Julius Gertinger, 1874
Marcsa gyűjteményéből*

Hölgyek

Szobalányok(?)
F. Schlossareck, 1870-es évek
Egyes gyűjteményéből

Hölgyek
K. Regner, 1860-as évek
Egyes gyűjteményéből

erdői gróf Pálffy Jeanne Honorée és Luisa D'ayllon?
Adèle, 1871
Egyes gyűjteményéből

Pöttös ruhás hölgyek
Madame Stockmann, 1860-as évek
Egyes gyűjteményéből

Kiskutyás hölgyek
Carl Herberth, 1860-as évek
Egyes gyűjteményéből

Hölgyek teljes alakban

Báli ruhás hölgy
Carl von Jagemann, 1870-es évek első fele
Csoszi gyűjteményéből

Hölgy díszes órával
H. Klee, 1865
ggaabboo gyűjteményéből

Idős hölgy
Adolf Ost, 1860-as évek első fele
Csoszi gyűjteményéből

Nina
M. Weingartshofer, 1861
ggaabboo gyűjteményéből

Sötér Kornélia
R. von Bohr, 1860-es évek első fele
ggaabboo gyűjteményéből

Ülő hölgy kistáskával
J. Székely & J. Gertinger, 1860-as évek
ggaabboo gyűjteményéből

Urak teljes alakban

Petky Ferenc
Adolf Ost, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Herr Zylinder
Lud. Schrank, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Útó férfi
Albin Mutterer, 1860-as évek
Válter Torjay gyűjteményéből

Magyar úr
L. Angerer, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Férfi kandalló mellett
Adolf Ost, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Férfi újsággal
L. Angerer, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Hölgyek portréi

Pallavicini Ernestina grófnő
Adèle, 1869
ggaabboo gyűjteményéből

Bezerédy Dénesné sz. Jankó Mária
Adèle, 1875 körül
elinar gyűjteményéből

Tüllkötényes hölgy
L. Angerer, 1860-62
Csozsi gyűjteményéből

"Leány fülbevalóval"
Moritz Müller, 1870-es évek eleje
ggaabboo gyűjteményéből

Pöttyös szoknyás hölgy
Fasching's, 1860-as évek második fele
Marcsi gyűjteményéből

Kalapos hölgy
Firma Artot, 1870-es évek
Valter Turjay gyűjteményéből

Művészek

Színésznők
Firma Artót, 1860-as évek
ggaabboo gyűjteményéből

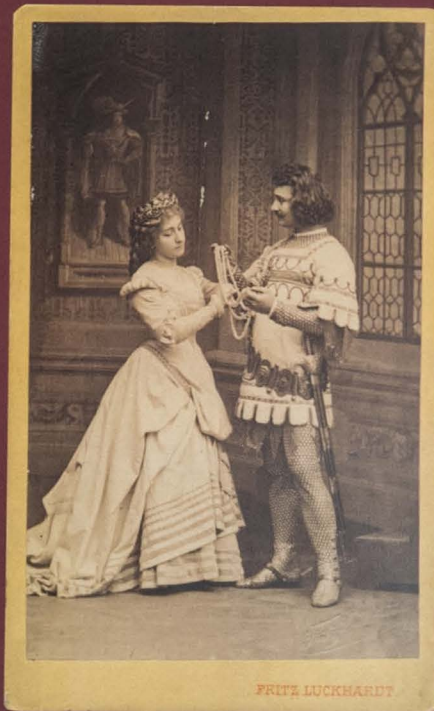
L. Mathes Röcke német színésznő
Fritz Luckhardt, 1870 körül
ggaabboo gyűjteményéből

Ernesto Rossi színész
Adèle, 1874
ggaabboo gyűjteményéből

Auguste Wilbrandt-Baudius és Fritz Krastel
Schränk & Massak, 1870-es évek
ggaabboo gyűjteményéből

Friederike Bognár és Fritz Krastel
Fritz Luckhardt, 1870-es évek
ggaabboo gyűjteményéből

Paimpol and Perinette
Fritz Luckhardt, 1870-es évek
ggaabboo gyűjteményéből

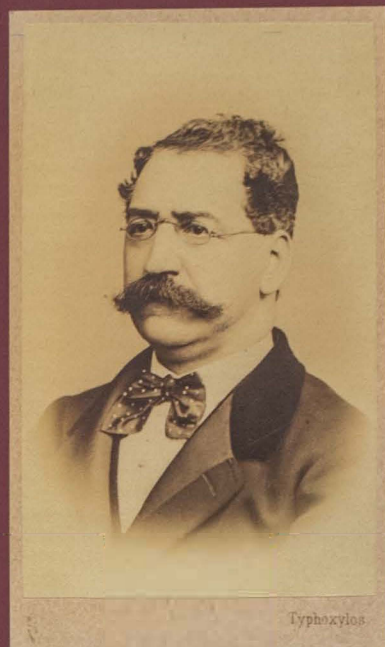
Urak portréi

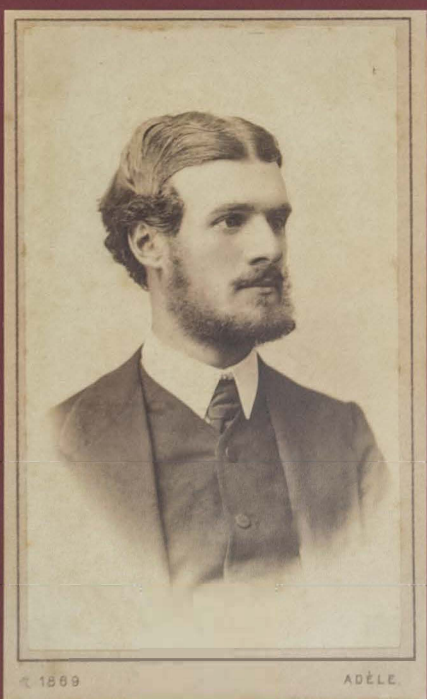
Férfi
A. Becske, Wien, 1870-es évek
Csozi gyűjteményéből

dr Trajtler János
Rudolf Krziwanek, 1870-es évek
Csozi gyűjteményéből

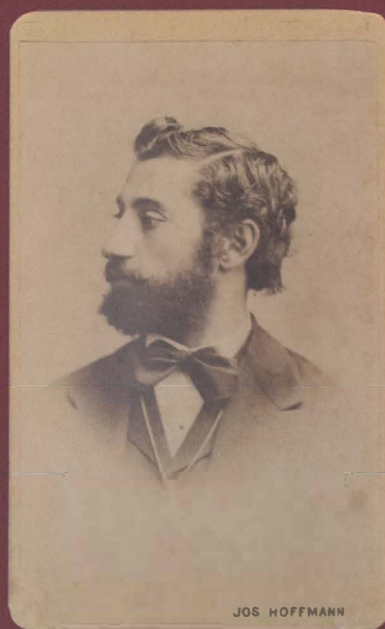
Bajszos férfi
Typhoxylos, 1865-70
Csozi gyűjteményéből

Férfi portré
Adèle, 1869
Csozi gyűjteményéből

Fiatalférfi
L. Angerer, 1860-as évek vége
Csozi gyűjteményéből

szamosújvári Dániel István
Josef Hoffmann, 1870 körül
Csozi gyűjteményéből

Egyenruhások

Katona színházban
L. Angerer, 1859
Csozsi gyűjteményéből

Rabárh Lajos(?)
Stockmann & Knozer, 1880 körül
Csozsi gyűjteményéből

Katona Bécsből
L. Angerer, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Huszár
L. Angerer, 1860-as évek
Csozsi gyűjteményéből

Gabriel von Rodich báró altábornagy
A.F. Czibak, 1867 előtt
Csozsi gyűjteményéből

Gyalogos tizedes
Adèle, 1870
Csozsi gyűjteményéből

Tábornok
Carl Mahlknecht, 1867 előtt
Csozsi gyűjteményéből

„Akit szeretünk, annak képét is óhajtjuk bírni”

...Egy internetes képmegosztó portálon az utóbbi évek folyamán kialakult egy régi fotográfiák szerelmeseiből álló virtuális közösség, melynek tagjai nagyon szép és gazdag képanyaggal rendelkeznek többek között osztrák és ezen belül elsősorban bécsi műtermekben készült portrékból.

Így adódott az ötlet hogy létrehozzunk egy kiállítást, melyre elsősorban az 1860-70-es években készült vizitkártya méretű albumin technikával készült fotográfiákból válogattunk, de megjelenik a kiállításon a különösen a századforduló táján népszerűvé vált ferrrottípia avagy vásári bádóg gyorsfénykép is, valamint a fényképek tárolására, bemutatására készült díszes fotóalbumok.

„Akit szeretünk, annak képét is óhajtjuk bírni” - írta a Családi Kör című lap 1866 februárjában. E velős megállapítás, melynek igazságához kétség sem férhet, annak kapcsán látott napvilágot, hogy Erzsébet királyné fényképeiből tízezer példányt adtak el a fényképirók.

Az 1860-as évek a fotóportré aranykora volt. A vizitkártya-készítés és gyűjtés lázas tevékenységgé, tömegek szükségletévé vált. A társadalom széles rétegei ajándékozták saját portréjukat és gyűjtötték híres emberek és ismeretségi körük tagjainak arcát. Angliában John Mayallnak a királyi család tagjairól készített Royal Albuma lavinát indított el. A tizennégy darab vizitkártya rövid idő alatt több mint százezer példányban fogyott el, s az Albert herceg portréjából a halálát követő héten hetvenezer darabot vettek meg.

Minden polgári szalonban ott feküdt az asztalon a csinos, bőrbe, bársonyba kötött, díszes veretekkel ékes, dundi vizitkártya album. Míg az illem úgy kívánta meg, hogy a családi képek helye a család intim tereiben, a hálószobában vagy a háziasszony szobájában legyen, a fotóalbum, ami nem csak a rokonok fotográfiáit tartalmazta, hanem a család társadalmi kötődéseinek, politikai nézeteinek, művészeti ízlésének lenyomataként a kor neves emberinek arcképeivel is bővelkedett, a társasélet színterén, a szalonban kapott helyet. Nézegetése, a képek gyűjtése, cserélése kedvelt társasági elfoglaltság volt elsősorban a hölgyek körében.

A kor legnagyobb gyűjteményével állítólag Garibaldi rendelkezett, akinek kollekcója feltehetőleg inkább ajándékozás útján, mint a tulajdonos aktív közreműködésével gyarapodott; de hatalmas fényképgyűjteményt birtokolt a fotográfiát modellként is igen kedvelő Viktória királynő, aki több mint száz albumot állított össze, valamint Erzsébet császárné és királyné, aki 1866-os pesti tartózkodása emlékére is egy nagy albumot állított össze Borsos és Doctor fényképeiből Magyar úrhölgyek és urak címmel.

A klasszicista, majd historizáló házak legfelső emeletein, padlásterekben, udvarokban és kertekben épültek föl a korabeli megfigyelések szerinti kezdetben dagerrotípiai műtermek, képiró bódék, képiró termek, műhelyek, atelierek, fényírók, fényképiró-telepzetek, fényképészeti üveg csarnokok avagy glass-pavilon-ok és szalonok valamint művészi fotográfiai műintézetek.

A fényképészek - akik a kora korban ötvösökből, vegyészekből, gyógyszerészekből és festőkből képezték át magukat - többsége arcképek készítésével foglalkozott. Ezt a tevékenységet kizárólag a fényképirás követelményeinek megfelelően kialakított műtermekben végezhatték el, ahol legalább egy felvételre alkalmas helyet és egy sötétkamrával kellett rendelkezniük. A természetes világítás érdekében napfény-üvegtetőt és nagyméretű üveglakokat használtak, amelyek mint funkcionális szerepet hordozó elemek az épület lehangsúlyosabb építészeti részévé váltak, és döntően meghatározták a homlokzat képét és a tető formáját. A műterem fogalma tulajdonképpen a természetes fényforrás lehetőség szerinti legteljesebb kihasználását jelentette. A hivatásos portréfényképész tehát műterméhez volt láncolva. A praktikus okok mellett gazdasági okok és az időjárás viszonyai is a műtermet jelölték ki működésének legcélszerűbb színteréül.

A korszakra szintén jellemző a keringőház dokumentumaiként bemutatásra kerülnek korabeli könyvomas bécsi kiadású kották is, elsősorban Johann Strauss-tól, a keringőkirálytól a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának gyűjteményéből.

